

SUMU:
SUURTE KULTUURI- JA SPORDISÜNDMUSTE
SOTSIAAL-MAJANDUSLIKU MÕJU HINDAMISE
MUDEL
20. DETS 2024

Kristjan Piirimäe, Bernard Raafael Niitra, Merle Raun, Tauno Õunapuu, Delis Lauringson,
Laura Argus, Mari Tammesalu, Hanna-Greth Peetson, Maret Mikk, Mihkel Uiboleht

ROHELINE RADA

Level Lab

Sisukord

1. Projekti eesmärgid
2. SuMu uudsus
3. Hüpoteesid
4. Mudeli kontseptsioon
5. Mudeli tehniline lahendus
6. SuMu moodulid
7. Järeldused ja soovitused

Projekti eesmärgid

Kultuurikorralduslik otsusetegemise tööriist: töötada välja digitaalne tööriist rahvusvaheliselt huvipakkuvate ja rahvusvahelise potentsiaaliga kultuuri- ja spordisündmuste sotsiaalmajandusliku mõju hindamiseks

Otstarbed:

- hinnata sündmuste mõjusid, mis pole veel toimunud
- üksikute sündmuste kavandamine
- kultuuripoliitika tööriist, mis opereerib paljude erinevate potentsiaalsete või tegelike sündmustega
- tõsta Eesti kui turismisihtkoha positsioneerimist ja mainet

Sihtgrupid

- avaliku sektori kultuuri- ja spordipoliitika kujundajad ning sündmusi toetavate asutuste töötajad;
- kohalike omavalitsuste esindajad, kes otsustavad piirkonda uute sündmuste toomise ja nende toetamise üle;
- sündmuste korraldajad, kes soovivad hinnata oma sündmuse sotsiaal-majanduslikke mõjusid või korraldada sündmust nii, et need mõjud oleksid võimalikult soodsad ja võimaldaksid toetuse saamist;
- eraettevõtjad, kes soovivad võimalikult efektiivseks turunduseks otsustada, milliseid sündmuseid sponsoreerida

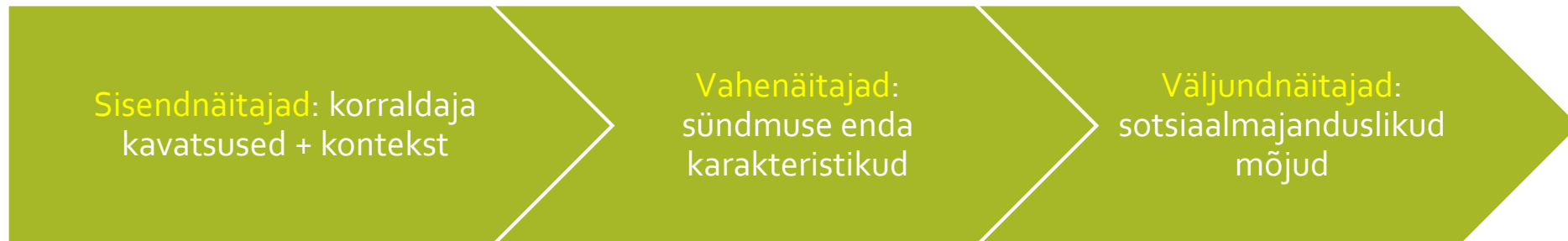
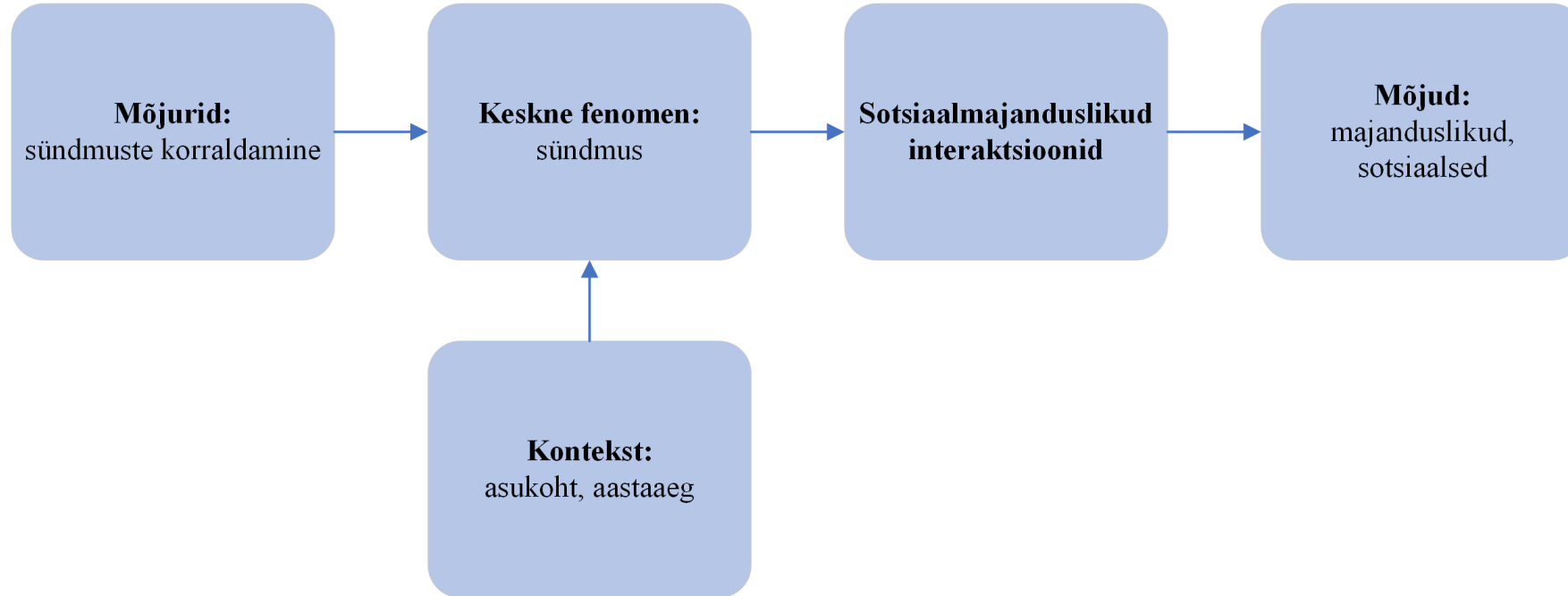
SuMu uudsus võrreldes varasemate mudelitega

- Meie eesmärkidele vastavat mudelit välismaal pole
- SuMu vaatleb sündmuse tekitatavat rahasüsti terviklikult, võttes arvesse, et lisaks vahetult sündmusel osalemisele külastajad tarbivad erinevaid teenuseid, võtavad kaasa saatjaid, kes sündmusel ise ei osale; rahasüst tuleb nii külastajailt kui korraldajalt
- Lisaks sissetulevale rahale võetakse arvesse sihtpiirkonnast välja minev raha ehk kadu
- Lisaks otsesele tulule arvutab kaudse, esilekutsutud ja kuvandi tekitatava pikaajalise tulu
- Lisaks majanduslikele mõjudele võtab arvesse sotsiaalseid mõjusid
- Arvestab mõjusid paralleelselt kahele sihtpiirkonnale: Eestile sündmuse KOV-ile

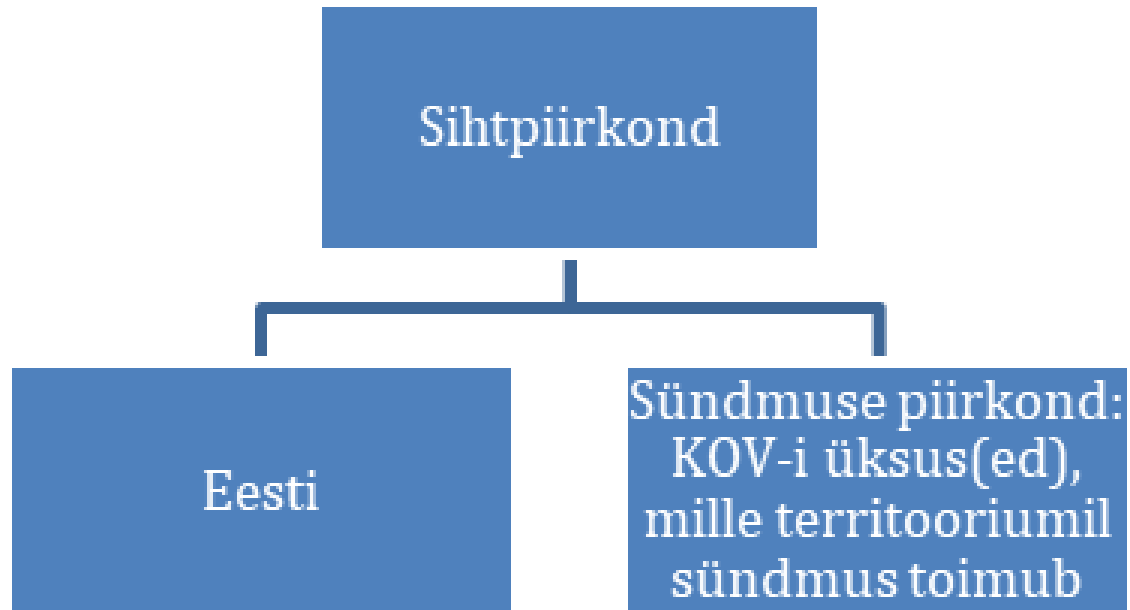
SuMu puudused ja piirangud

- Ei tööta projektitaotluse automaatse hindamise tööriistana. Lähteinfo sisestaja peab olema sõltumatu ja objektiivne
- Lihtpäring vähendab küll mudeli kasutamise vaeva, kuid annab suure veaga väljundi. Seega, praktikas nõuab SuMu enamasti ikkagi detailset sisendit
- Kuvandi ja sellest tekkiva pikaajalise tulu hinnang on suure veaga
- Spordi- ja kultuurisündmuste mõjud on suures osas ennustamatud ja määramatud
- Puudub ökojalajälje hinnang
- Ei hinda väikeste (alla 2000 külastaja) ja väga suurte (üle 50 000 külastaja) sündmuste mõjusid
- Ei hinda konverentside ega tippkohtumiste mõjusid
- Ei hinda uue lavastuse lavaletoomise mõjusid
- Ei hinda taristu rajamise mõjusid

Mudeli suund: pärisuunaline simulatsioonimudel

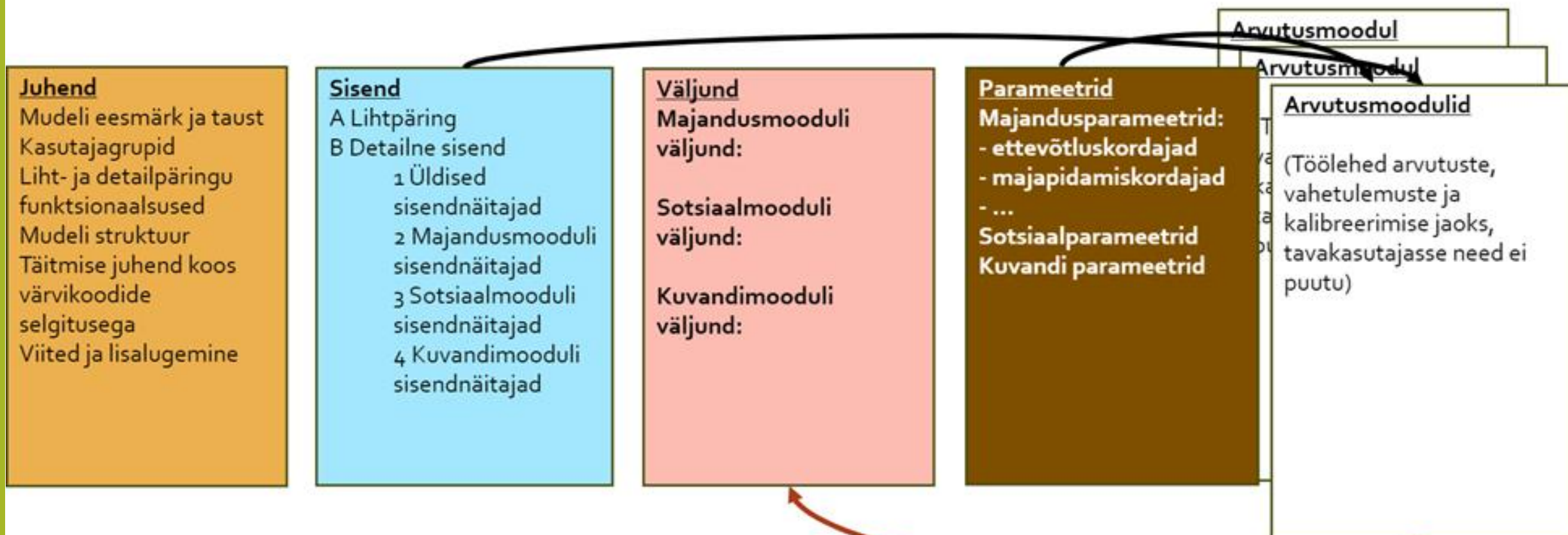
SuMu geograafiline hierarhia

SuMu Moodulid:

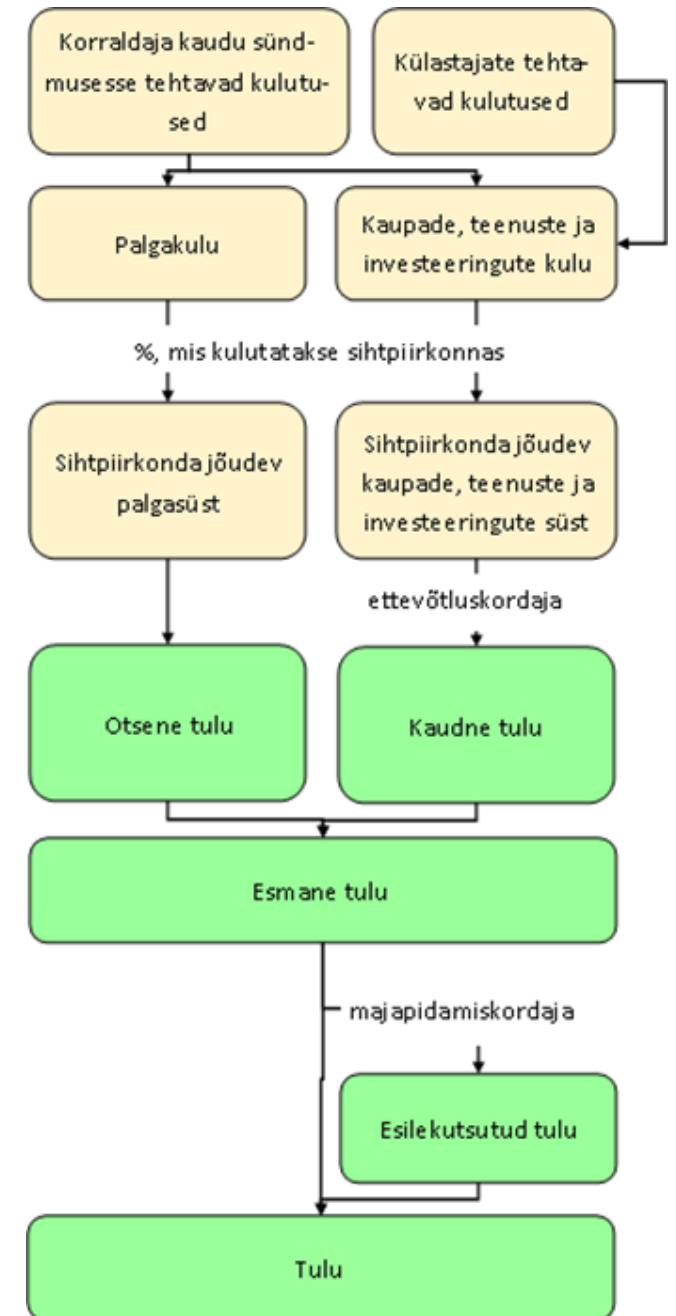
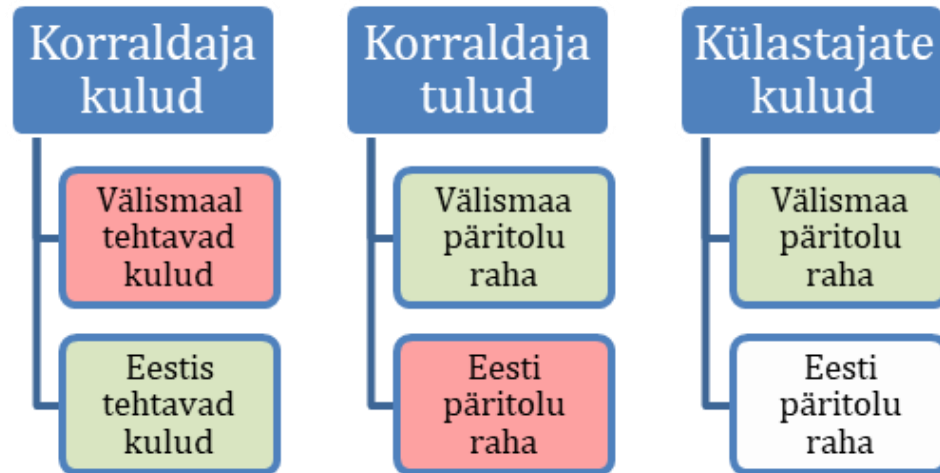
- Majandusmoodul
- Sotsiaalmoodul
- Kuvandi ja külastatavuse moodul

SuMu ülesehitus

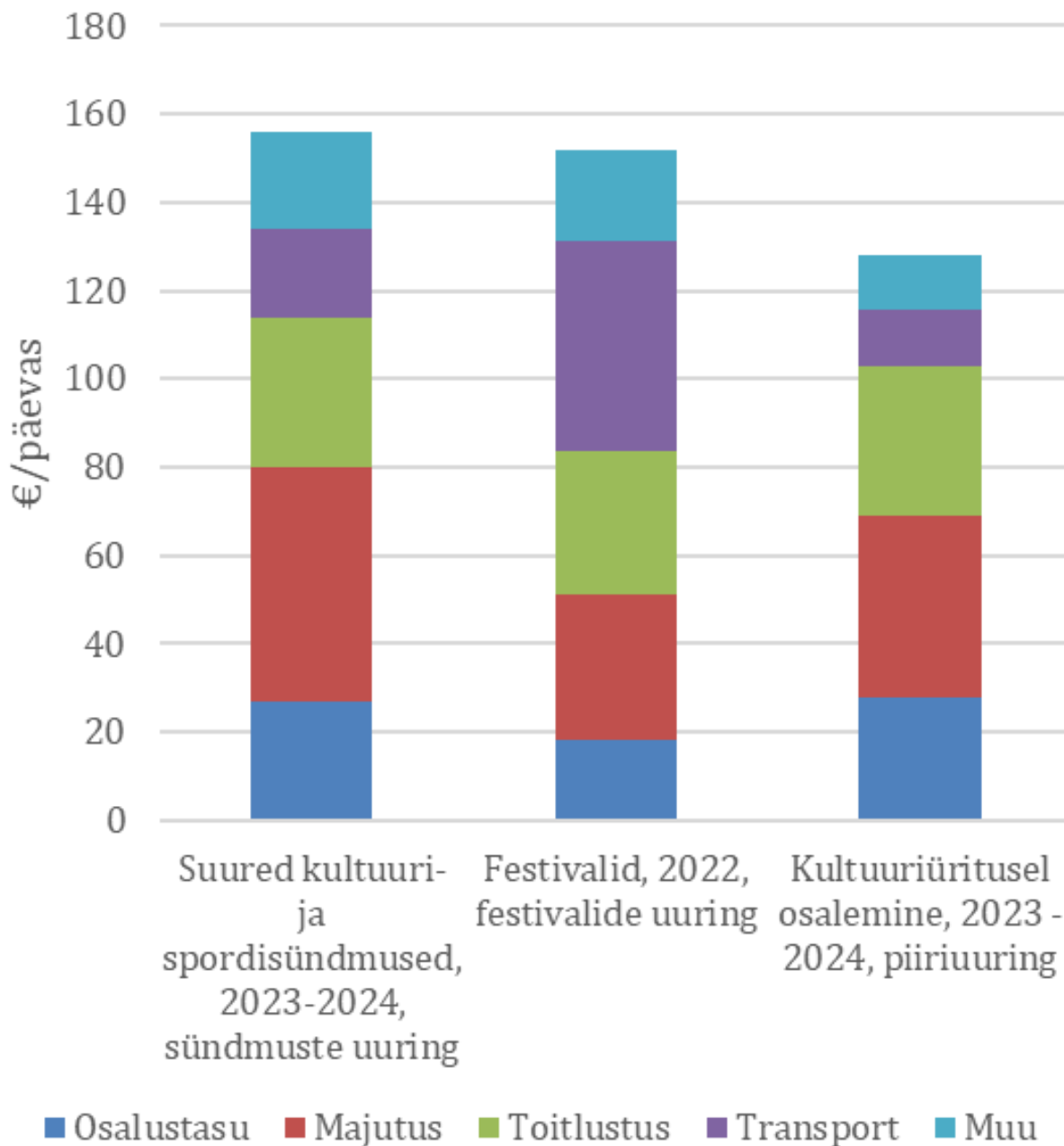
Majandusmoodul

- Mooduli tuumaks on Eestisse ja sündmuse piirkonda jõudvate rahasüstide majandusmõju modelleerimine
- Peamiseks väljundiks on tulu Eesti elanikele ja sündmuse piirkonna elanikele

Välisküllastajate päevased kulutused erinevate uuringute järgi

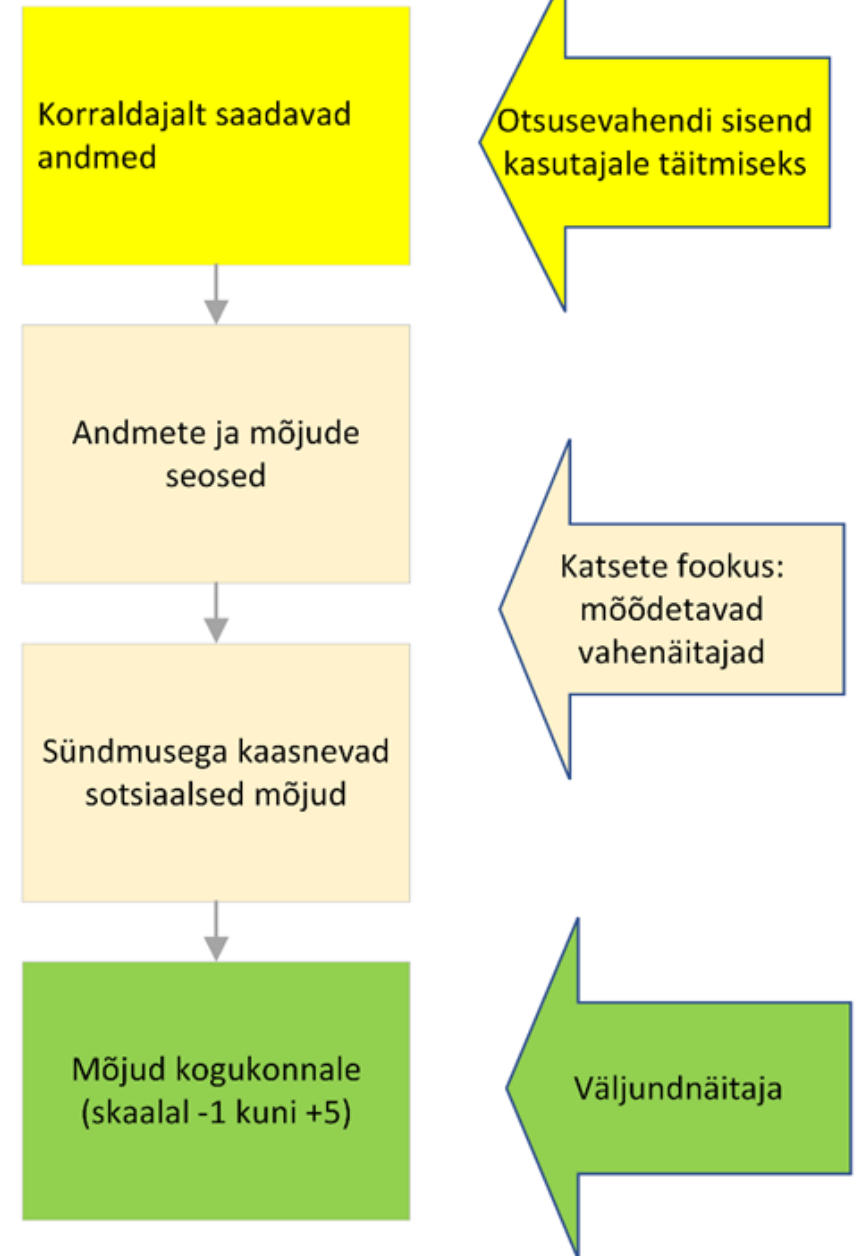
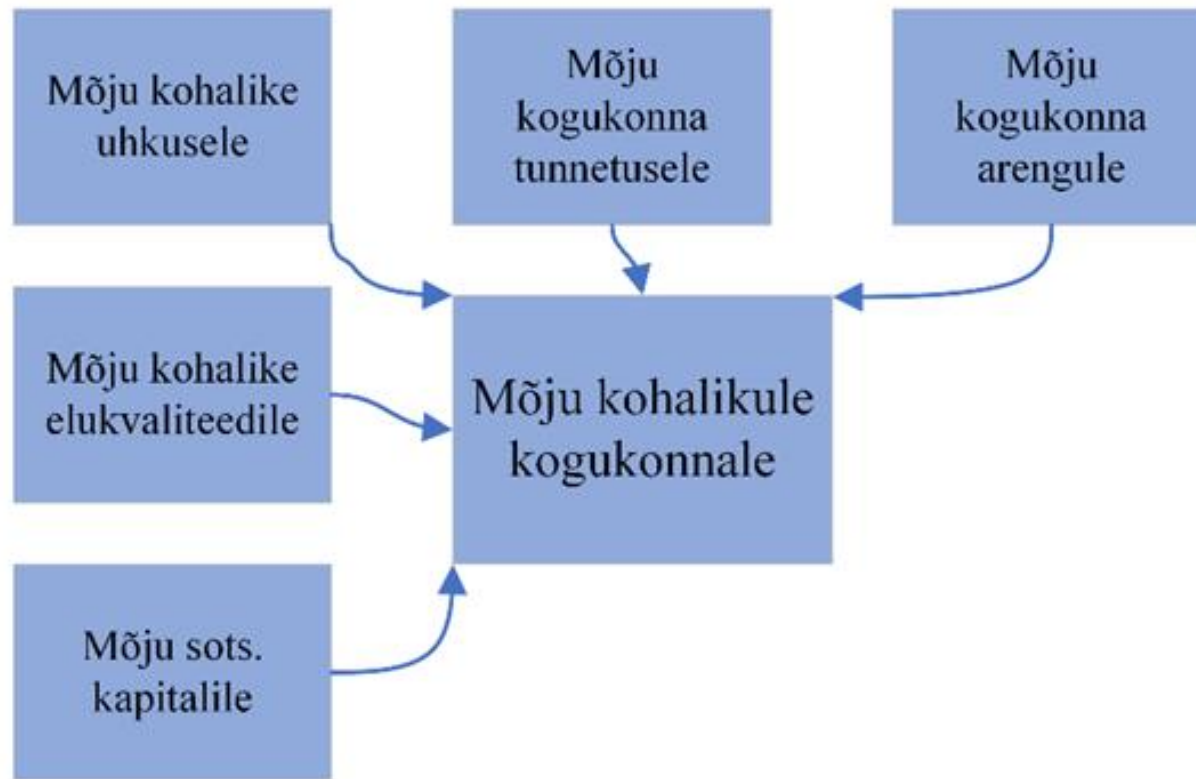
- Keskmiselt kulutas väliskülaline Eestis kokku 155 eurot ja siseküllastaja 127 eurot päevas
- Välisküllastajaile oli suurim kulurida majutus (53 eurot päevas), siseküllastajaile aga sündmuse pääse (29 eurot päevas)
- Keskmiselt viibis uuritud sündmuste pärast piirkonnas 59% välisküllastajatest ja 61% siseküllastajatest
- Keskmiselt oli uuritud sündmustel iga 100 välisriigi küllastaja kohta 34 saatjat ning iga 100 siseküllastaja kohta 16 saatjat

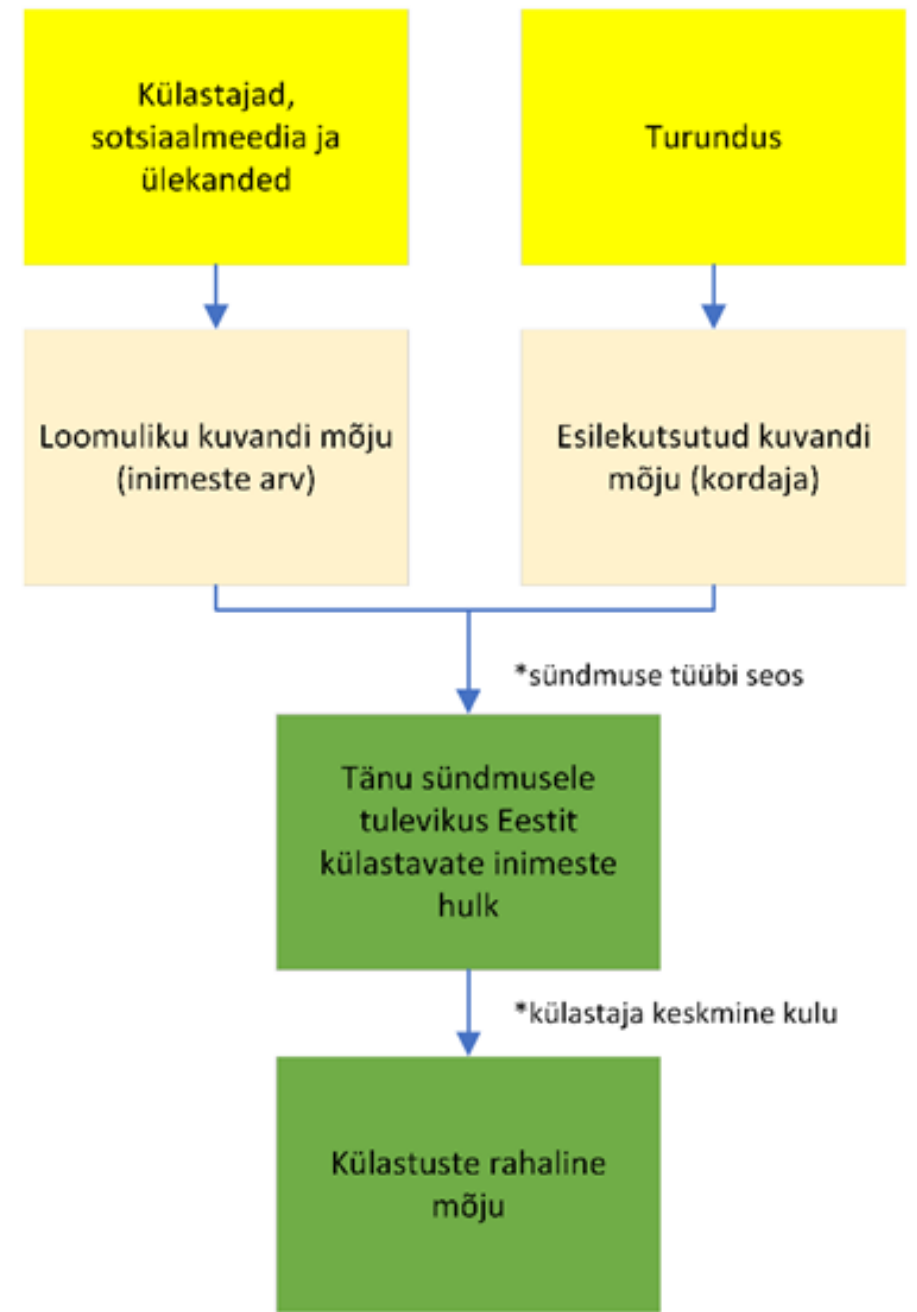
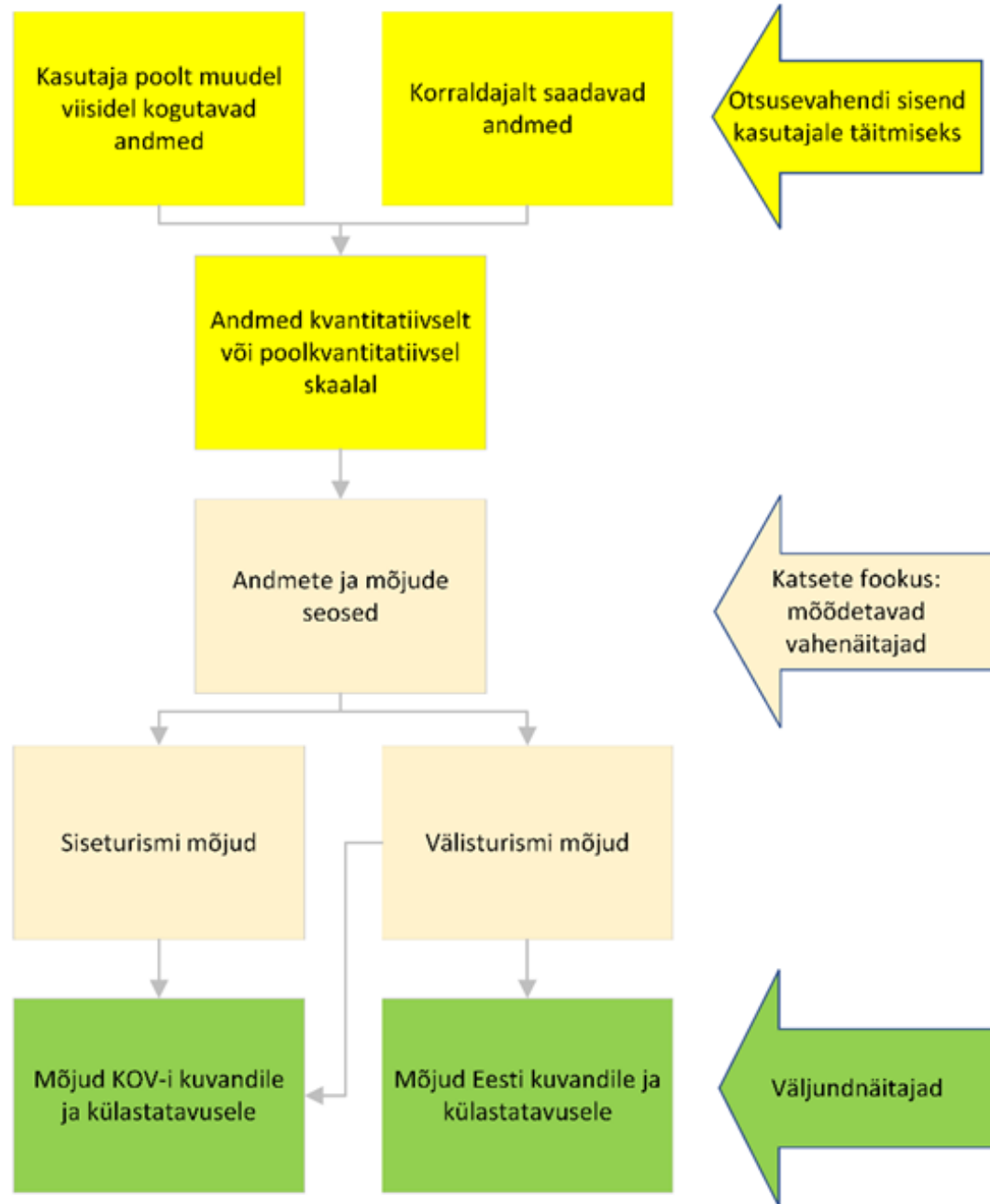
Näide majandusmooduli väljundist: Birgitta festivali majanduslik mõju tasuvus

1.1. MAJANDUSLIK MÕJU	Sündmuse enda lühiajaline tulu	Kuvandi pikaajalise mõju tulu	Kogutulu koos kuvandi pikaajalise mõjuga
Tulu Eestile välisrahast	223 395 €	175 619 €	399 014 €
Esmane tulu Eestile	89 002 €		
<i>Otsene tulu Eestile</i>	<i>4 439 €</i>		
<i>Kaudne tulu Eestile</i>	<i>84 563 €</i>		
<i>Esmane maksu- ja aktsiisitulu Eestile</i>	<i>20 692 €</i>	<i>32 098 €</i>	<i>52 790 €</i>
Esilekutsutud tulu Eestile	134 393 €		
Kadu Eestist	-78 964 €		-78 964 €
Kohalik tulu välismaalt ja mujalt Eestist	300 821 €	148 441 €	449 262 €
Esmane kohalik tulu	119 849 €		
<i>Otsene kohalik tulu</i>	<i>15 423 €</i>		
<i>Kaudne kohalik tulu</i>	<i>104 426 €</i>		
<i>Otsene kohalik maksutulu</i>	<i>1 373 €</i>		
Esilekutsutud kohalik tulu	180 972 €		
Kohalik kadu	-371 035 €		-371 035 €
1.2. TASUVUS	Eesti jaoks	Kohaliku omavalitsusüksuse jaoks	Eesti toetajate jaoks
Sündmuse tasuvus (kaubandusbilanss/investeering)	18%	-9%	21%
Kaubandusbilanss	144 431 €	-70 214 €	144 431 €
Tasuvus koos kuvandi mõjuga	41%		0,47 €
Üks sündmusse pandud euro toob tagasi:	0,41 €	-0,09 €	0,21 €

Sotsiaalmoodul

Kuvandi ja külustatavuse moodul

Näide: Birgitta festivali kuvand

3. KUVANDIMOODULI VÄLJUND

Väärtused 0 kuni 5.

Kuvandi väljundnäitajad

Mõju Eesti kuvandile

1

Nõrk mõju

Mõju KOV-i kuvandile

3

Keskmine mõju

Mõju Eesti külastatavusele

1

Nõrk mõju

Mõju KOV-i külastatavusele

2

Pigem nõrk mõju

Sündmuse mõjust tulenev pikaajaline rahasüst
Eestisse

155 271 €

Sh maksud

28 379 €

Sündmuse mõjust tulenev pikaajaline rahasüst KOV-i

247 397 €

Kultuurikorralduslikud järeldused

- Üks suurde kultuuri- või spordisündmusesse investeeritud euro tõi Eestisse vahemikus 0,29 kuni 31,51 eurot
- Pikemalt viibivad väliskülastajad Eestis ja maksavad teenuste eest rohkem kõrgsesoonil (suvekuudel)
- Tallinnas toimuvad sündmused meelitavad suuremat väliskülastajate osakaalu, väiksemad kohad aga väiksemat

Et maksimeerida tulu Eestile, soovitame eelistada ja korraldada selliseid sündmusi:

- kus on rohkem väliskülastajaid;
- mida toetatakse olulises osas välisrahaga;
- mis kestavad kauem

Järeldused KOV-idele

- KOV-ide tulu kultuuri- või spordisündmusest on suures osas peidetud kaudse ja esilekutsutud tulu näol
- Peaaegu kõik vaadeldud sündmused osutusid kohalikus vaates tulusaks, isegi kui KOV pidi enamiku kuludest ise katma
- Uuritud 20 sündmuse puhul tõi KOV-i kui piirkonna omavalitsuse, elanike ja ettevõtete poolt sündmusse investeeritud euro vahemikus -0,09 kuni 36,13 eurot

Järeldused kuvandi kohta

- Vaatajakesksete rahvusvaheliste spordisündmuste puhul on kuvandi tekitatav pikaajaline tasuvus võib-olla tunduvalt suurem kui lühiajaline
- Korraldajal ja sündmuse toetajal on oluline silmas pidada, et sündmusel oleks võimalikult lai levik rahvusvahelises meedias
- Sündmuse ja selle toimumise piirkonna kuvandile mõjub hästi, kui see peetakse mitte kinnises ruumis, vaid erilisel, muljet avaldaval maastikul

Mõju kohalikule kogukonnale

- Sündmuste sotsiaalsed mõjud osutusid kas tühisteks või soodsateks
- Väga soodsad olid sotsiaalsed mõjud eelkõige väiksemates KOV-ides, kus suur sündmus on tuntavam
- Sotsiaalmõjude juures on olulised küsimused, kui palju tekitab sündmus kohalikele töökohti, aga ka kohalikke vabatahtlikke kaasalööjaid
- kogukonna kaasatus on võtmeküsimus soodsate mõjude saavutamisel